

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 2391/1 од 29. октобра 2025. године, изабрани смо у Комисију за избор кандидата који су се јавили на расписани конкурс за избор **ванредног професора** за ужу научну област **Русистика** (предмет **Руска књижевност**). Имамо част да Изборном већу Филолошког факултета у Београду поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс расписан у листу „Послови“, број 1172 од 19. новембра 2025. године за место ванредни професор за ужу научну област Русистика, предмет Руска књижевност пријавио се један кандидат, **др Василиса Шљивар**, досадашњи доцент за научну област Русистика (предмет Руска књижевност) на Филолошком факултету у Београду. Уз пријаву на конкурс др Василиса Шљивар је поднела и сва тражена документа: оверену фотокопију дипломе доктора наука и додатак дипломи, биографију и библиографију радова, извод из матичне књиге рођених, уверење о држављанству, уверење о некажњавању, својеручно потписану изјаву о изворности научних радова.

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Василиса Шљивар је рођена 7. јула 1991. године у Книну (Република Хрватска). Основну школу и Филолошку гимназију (смер Руски језик и књижевност) завршила је у Београду. Филолошки факултет Универзитета у Београду, смер Руски језик, књижевност и култура уписала је 2009. године, а завршила 2013. (просечна оцена: 9,53). За постигнут успех на основним академским студијама добила је награду „Проф. др Радмила Милентијевић“. Мастер академске студије похађала је и завршила на Филолошком факултету Универзитета у Београду 2013–2014. године. Мастер рад под називом „Фјодор Достојевски и Борис Акуњин“ написала је и одбранила под менторством проф. др Корнелије Ичин 19. септембра 2014. године. Докторске академске студије, модул „књижевност“, уписала је на Филолошком факултету Универзитета у Београду 2014. године. Дисертацију «Языковая картина мира в прозе Владимира Казакова» („Језичка слика света у прози Владимира Казакова“) написала је под менторством проф. др Корнелије Ичин и одбранила 24. септембра 2020. године пред комисијом: др Корнелија Ичин, др Петар Бојанић и др Олга Бурењина. За докторску дисертацију добила је награду „Проф. др Радмила Милентијевић“. У више наврата се усавршавала на институтима и универзитетима у Русији од 2012. године до данас.

Стекла је сертификат Московског државног универзитета „М. В. Ломоносов“ о владању руским језиком на 4. сертификационом нивоу (C2).

Од 2014. до 2020. године била је асистент и виши асистент за руску књижевност и језик (превођење) на Одсеку руског и српског језика и књижевности на Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци. Била је члан Комисије за одбрану шест завршних радова из области руске књижевности и културе на Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци. Такође, била је члан комисије Министарства просвете и културе Владе Републике Српске за полагање стручних испита наставника, сарадника и васпитача из предмета Методика наставе руског језика и књижевности. Била је иницијатор и реализатор успостављања сарадње Универзитета у Бањој Луци и Московског државног универзитета „М. Ломоносов“ (МГУ), Универзитета „В. Шухов“ у Белгороду, Института руског језика „А. Пушкин“ у Москви, Универзитета „Н. Доброљубов“ у Нижњем Новгороду и Државног универзитета „Н. Лобачевски“ у Нижњем Новгороду.

Од 2020. године Василиса Шљивар ради у звању асистента, а од 2021. године у звању доцента за руску књижевност на Филолошком факултету Универзитета у Београду, где изводи наставу из руске књижевности и културе на основним и мастер студијама. Приступно предавање за стицање наставничког звања доцента „Категорија времени в русской литературе абсурда“ („Категорија времена у руској књижевности апсурда“) одржала је 25. фебруара 2021. године пред комисијом: др Корнелија Ичин, др Петар Бојанић, др Јелена Кусовац. Током 2021. и 2022. године уз наставни рад обављала је и дужност секретара Катедре за славистику. Ментор је на мастер и докторским студијама. У фебруару 2023. године и јануару 2024. године реализовала је на Филолошком факултету у Београду Зимску школу руског језика и културе за студенте Института за славистику Универзитета у Цириху. Одржала је више предавања о руској књижевности и култури у институцијама културе у земљи и на универзитетима у иностранству. Учествовала је на већем броју међународних научних конференција по личном позиву. Објављује радове у научним часописима највишег ранга (WOS-AHCI, SCOPUS). У престижној издавачкој кочи „Jaromír Hladík press“ из Санкт-Петербурга објавила је прву у свету монографију о поезији ГенADIЈА Гора. Члан је уредништва електронског часописа „SlavicumPress“ Института за славистику Универзитета у Цириху (Slavisches Seminar UZH). Учесник је на пројекту Универзитета у Кобеу „Словенско-грузински књижевни код у XX веку“ (руководилац: Хироко Масумото). Бави се превођењем поезије и прозе са руског језика и на руски језик. Добитник је награде „Јован Максимовић“ за превод књиге „Од главе до звезда“ Владимира Казакова (2023).

НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Библиографија радова након избора у звање доцента (од 2021. године)

Монографије:

1. **Картины абсурдного мира в прозе Владимира Казакова. Белград: Издательство филологического факультета Университета в Белграде, 2022. – 256 с. ISBN 978-86-6153-685-4. (M12 – 106.)**

У монографији на руском језику посвећеној прозном стваралаштву Владимира Казакова, а заправо прилагођеној за штампу, допуњеној и модификованој докторској дисертацији, Василиса Шљивар је показала изузетну способност да анализира комплексну прозу руског аутора, настављача литературе апсурда и експерименталних хибридних форми, користећи адекватну књижевнотеоријску и филозофску литературу. То је прва монографија у свету која се бави руским писцем, за живота познатим у Европи али не и у Русији, прва која истражује апсурдистичко-филозофске аспекте прозе Владимира Казакова. У фокусу истраживања је прозни опус Владимира Казакова, настао у периоду од 1965. до 1988. године и обједињен у књигама „Моји сусрети са Владимиром Казаковым“ (1972), „Живот прозе“ (1982), „Од главе до звезда“ (1982), „Грешка живих“ (1995), „Неиздата дела“ (2003), „Мадлон“ (2012). Василиса Шљивар анализира футуристичко и апсурдистичко наслеђе у делу Владимира Казакова (утицај Кручониha, Хлебњикова, Веденског). Књижевни текстови се посматрају претежно са филозофског и интертекстуалног аспекта. Рад обилује примерима из текста који илуструју размишљања и закључке. Књига је подељена на три поглавља према трима основним спознајним категоријама: Време, Простор и Језик, издвојеним у виду главног инструментаријума за разумевање Казаковљевог стваралаштва. У сваком од поглавља књижевни текст Казакова посматра се кроз призму одређене спознајне категорије, при чему се расветљавају механизми и принципи, на којима се темељи како ауторово одбацивање устаљеног, рационалног доживљаја света, тако и формирање његовог особеног погледа на свет, аутентичне словесне конструкције. Минуциозном анализом Василиса Шљивар показује сву особеност Казаковљевог дела: у идејно-филозофском смислу, али и на основу тематско-мотивског плана, структуре, жанра и језика писац се истиче као следбеник руске историјске авангарде и представник такозване авангарде-3. Као главну тему Казаковљеве поетике Василиса Шљивар издваја човека, његово апсурдно постојање, прожето патњом, очајањем, самоћом, боли. Стваралаштво руског писца се не своди само на миметичку функцију, већ се разумева и као главно оружје побуне против таквог постојања, главни инструмент самоспознаје, која се, пак, схвата као пут ка сједињењу са собом, ка спасењу кроз самоодрицање. На овај пут ступа се кроз стваралачки чин, кроз језик, чија се функција не одражава тек у покушају ескапизма од чудовишне реалности, већ напротив, у магичном чину словесног препорода у оностраном. Као онај који храбро ступа на пут вечног препорода, аутор-јунак, према мишљењу В. Шљивар, изједначава се са Кјеркегоровим Аврамом, а његово поклоничко путовање „од главе до звезда“ са Аврамовим успоном на Морију.

2. **Десакрализация молчания. О блокадных стихотворениях Геннадия Гора.** Санкт-Петербург: Jaromír Hladík press, 2025. – 200 с. ISBN 978-5-00250-444-2. (М11 – 14 б.)

Реч је о првој у свету монографији посвећеној песмама Генадија Гора насталим у евакуацији под трауматичним утиском од ужаса блокаде у којем се нашао Лењинград током 900 дана Другог светског рата. Василиса Шљивар у својој књизи показује како је блокада као рубни егзистенцијални догађај, тачније тотални колапс, утицала на језичку димензију поезије, којом Гор одговара на потпуно поништавање Човека и свега људског. Радикалне језичке модулације, утемељене у трагањима футуриста и обериута, требало је да омогуће разумевање уздрманости и нестабилности света, али су под притиском нељудскости заправо довеле до краха, па је песник принуђен да жртвује себе. Жртвовање себе-песника истражено је у пет поглавља књиге: Мртво тело поезије, Време смрти, Заболоцки и Гор: од органског до антиорганског, Патафизика смеха и Жртвовање песничке речи. У сваком од њих Василиса Шљивар показује како се петербуршки текст руске књижевности „кроти“ стихијом зла, чије извориште је човек и пред којом сама природа постаје беспомоћна те умире и нестаје. Инферналност, хаотичност и флуидност света у директној су спреси са распадањем човека, које је показано преко насилних метаморфоза људског тела што доводе до постварења човека и његовог коначног беспоштедног уништења. Питање „времена смрти“ В. Шљивар тумачи преко теме реке-времена, које код Гора подразумева оријентацију како на филозофе (Хераклита, Бергсона, Гершензона), тако и на размишљања авангардиста о флуидности (Туфанов, Липавски). Тему органског и антиорганског, карактеристичну за Гора и Заболоцког, В. Шљивар је сместила у контекст идеја старогрчких атомиста, као и филозофских учења Фјодорова, Соловјова, Вернадског и Циолковског. У поезији Гора насталој у екстремним околностима ауторка открива крах идеја о биосфери, где се императив живота, који је био у основи духовне биосфере, преобразио у императив смрти (душе, ума, човека, природе), тј. органика у антиорганику. „Жртвовање песничке речи“ посвећено је промишљањима о „певању и мишљењу“ Генадија Гора у условима блокаде. В. Шљивар без трунке сумње циклус Гора ставља у средиште књижевности катастрофе јер је он сам сведочанство „готово реално немогућег“, демонстрирајући тотални крах човека и света, и то пре свега у језику. Уз подршку филозофских истраживања Ђ. Агамбена, М. Хајдегера, И. Смирнова, П. Левија, Т. Адорна, В. Бибихина, В. Подороге о граничним ситуацијама човековог постојања, пре свега логора, гасне коморе и искуства Другог светског рата, ауторка открива сву тежину трагедије блокаде која не престаје јер сваки читалац постаје очевидац уништења. Бавећи се комплексним и тешким питањима блокаде у стиховима Гора, Василиса Шљивар је успела да помери тачку гледишта са историјско-социолошке на филозофско-поетску у којој се разрешавају питања „присутности бивства“ и „бивства ка смрти“, да се послужимо Хајдегеровим речима. Ова књига је позив пре свега руским филозофима да се упусте у фундаментално осмишљавање уникалне катастрофе у историји људског рода.

Студије и чланци:

1. О некоторых мотивах, останавливающих время, в прозе Владимира Казакова // *Это не московский концептуализм*, под ред. проф. д-р К. Ичин. – Белград: Филологический факультет Белградского университета, 2021. С. 156–175. ISBN 978-86-6153-634-2. (М31 – 3,5 б.)

У овој студији В. Шљивар разматра категорију времена као фундаменталну у духовном и материјалном бивству В. Казакова. Ауторка испитује поступке поистовећивања тренутака са звездама, разумевање треперења звезда као несвесног свега постојећег итд. У анализи мотива „звезде“ она повезује звезду с песничким путем аутора (звезде-водилје), с катастеризмом, као и с посредништвом између неба и земље. Такође, она анализира и мотив „јахача“ као архетипског посредника између два света, а у датом контексту и мотиве „корака“, „чаја“, „честице“. Откривајући спрегу између есхатолошког и митолошког времена што додатно доприноси нестабилности хаосмоса В. Казакова, В. Шљивар предочава књижевне изворе, који су претходили овом његовом експерименту (од Пушкина и Љермонтова, преко Ничеа и Хлебњикова до Веденског).

2. Владимир Казаков // *Владимир Казаков, Грешка живих*, Београд: Логос, 2021. С. 195–212. ISBN 978-86-6040-032-3

У поговору за издање „Грешке живих“ В. Казакова на српском језику Василиса Шљивар даје сумарни поглед на стваралаштво руског аутора, уводећи га у српску књижевну средину. Ауторка показује место В. Казакова у руској и европској књижевности, анализирајући главне поетеме његовог стваралаштва. „Грешку живих“ В. Шљивар анализира пре свега с митопоетског и интертекстуалног аспекта (В. Хлебњиков).

3. На пути к себе: драматические миниатюры Владимира Казакова, *Slavica Tergestina*, бр. 25, 2020/2, Trieste, 2021. С. 166–202. ISSN 1592-0291 (WOS-ESCI, ERIH PLUS) (М22 – 5 б.)

Ова студија посвећена је проблему идентитета, који се посматра као главна тема драмског циклуса „Капија“ В. Казакова. Губитак идентитета и покушај његовог поновног стицања В. Шљивар сагледава кроз призму неколико тема кључних за пишчеву поетику апсурда: тема одраза, имена, узајамног поистовећивања, нестајања. Ближом анализом, највише тумачењем мотива часовника, ауторка се дотиче и категорија времена и смрти. В. Шљивар истиче пишчеву дискредитацију смрти као коначности, ишчитавајући из драмских текстова уплив В. Казакова у метафизику постајања зарад превазилажења онтолошког проблема апсурдног постојања, односно, зарад сједињења са сопством.

4. Категорија молчанија в творчестве Владимира Казакова, *Зборник Матице српске за славистику*, бр. 101, 2022. С. 223–235. ISSN 0352-5007 (WOS-ESCI, SCOPUS) (M22 – 5 б.)

Студија тумачи једну од кључних тема у прозном опусу В. Казакова – тему ћутања. Схватајући ћутање као језгро пишевог стваралаштва, В. Шљивар га доводи у везу с исихастичком праксом православног аскетизма, с трансценденталном редукцијом Едмунда Хусерла и Јакова Друскина и с самоодрицањем Серена Кјеркегора. У добро аргументованој анализи ауторка налази да је један од могућих извора дате теме немоћ језика, док истовремено скреће пажњу на амбивалентну природу ћутања, које није тек сведочанство о неизрецивости него и о ослобађању језика. Ово ослобађање се, према мишљењу В. Шљивар, не остварује кроз перцепцију језика у његовој уобичајеној комуникативној и миметичкој функцији, већ се према филозофији Хајдегера језик поима као активно начело које је одраз несвесног и самим тим ствара нови свет – привидни хаосмос В. Казакова. Напослетку, ауторка закључује да се „звездани језик“ В. Казакова гради на речи-ћутању, у коју писац понире у тежњи да допре до сопствене суштине, до себе-света, Логоса.

5. Мертвое тело (в) поэзии Геннадия Гора, *Филозофија и друштво*, бр. 33/4, 2022. С. 834–848. ISSN 0353-5738 (WOS-ESCI, SCOPUS) (M22 – 5 б.)

У овој студији В. Шљивар истражује све елементе умртвљавања свега постојећег које назива телом. Она показује инфернални град (мраз, глад, безумље, антропофагија, изнемоглост, смрт) као апотеозу отуђења – човека од човека, човека од града, човека од самог себе. Стога може да тврди како град под опсадом са својим слободним заточеницима, који са страхом ишчекују смрт од Немаца, глади или хапшења, и сам постаје својеврсни метафизички затвор ограниченог простора и времена. Беспомоћност људи пред лицем зла доводи до деградације свести, човек постаје живи леш, те се може рећи да је суштина Горовог апсурда „у блокади бића, у крајње обесмишљеном постојању човека осуђеног на смрт, који се и пре смрти претворио у смрт“. Све трансформације В. Шљивар разматра и у контексту беспомоћности песничке речи пред свеопштом ентропијом, показујући како се опустошеност света преноси пре свега на тело (унакажено, раскомадано и туђе) као место бивствовања човека-света. За В. Шљивар нема сумње да потпуно распадање света, које је показано преко насилних метаморфоза људског тела што доводе до постварања човека и његовог коначног беспштедног уништења, не даје никакву могућност за даље кретање ка „новоме животу“ или „искупљењу“ нељудскости, па отуда мртво тело човека може да створи само мртво тело поезије.

6. Время смерти в поэзии Геннадия Гора, *Новое литературное обозрение*, бр. 182 (4/2023), Москва, 2023. С. 280–295. ISSN 0869-6365 (WOS-ANCI, SCOPUS) (M21 – 8 б.)

У студији В. Шљивар анализира већ саму синтагму „време смрти“ као немогућност победе над смрћу за којом толико жуди песник. Ауторка показује да је питање времена кључно за Г. Гора јер га управо оно враћа историјској авангарди и натурфилозофији, те стога истражује тему реке-времена не само као данак учењу Хераклита, већ и делима других филозофа (на пример, А. Бергсона, М. Гершензона), које су 1910-их читали руски авангардисти, ширећи границе сопствених светова и одлазећи од идеје коначности ка идеји флуидности (код А. Туфанова и Л. Липавског). В. Шљивар се бави комплексним питањима поимања времена и света, неразумевања и хаоса, сећања и садашњости код футуриста (А. Кручониха, И. Здањевича) и обериута (Д. Хармса, А. Веденског, Л. Липавског), она посматра просторно-временски вакуум лењинградске блокаде као могућност лирског јунака да се преко успомена, изласка у „суседни свет“ (термин Л. Липавског), одржи у животу, у садашњем тренутку. Мотиви деце, дечјег цртежа, обале, сунца, лета, а посебно реке дати су као илустрација трансформације живота у смрт у условима блокаде времена: река-девојка из словенске митологије постаје сублимација све четири реке подземног света, а посебно Лете и Стикса. Умирање реке В. Шљивар показује кроз употребу глагола у поезији Гора (уснути, скаменити се, поцрнети), чиме се доказује и веза Гора с идејама обериута из 1930-их, када вода постаје слика метафизичког и егзистенцијалног ужаса, а заустављени тренутак, Хармсов *cisfinitum* – тачка вечне смрти.

7. Достоевский и Казаков: попытка параллельного прочтения, *Новое литературное обозрение*, бр. 183 (5/2023), Москва, 2023. С. 277–288. ISSN 0869-6365 (WOS-ANCI, SCOPUS) (M21 – 8 б.)

Предмет истраживања ове студије је утицај Ф. Достоевског на стваралаштво В. Казакова који га је називао својим учитељем. В. Шљивар базира своје тумачење на анализи Казаковљевог романа „Грешка живих“ који представља у великој мери транспонован текст романа „Идиот“ Достоевског, према законитостима и уз помоћ поступака поетике апсурда. Засебно се истиче Хлебњиков, чије је дело „Грешка мртвих“ несумњиво уткано у роман Казакова. Класични сиже се расипа до бесмислице, захваљујући дијалогизацији, експлозивности, случајности, нестајању, а В. Шљивар у томе види како В. Казаков доводи до крајности поступке самог Достоевског. У карактеризацији и анализи главног јунака Иструлева и његовог двојника Пермјакова, поред очитог угледања на кнеза Мишкина и Рогожина из већ наведеног романа, ауторка истиче и везу са Иполитом, даље са Гољадкином из „Двојника“, Раскољниковом из „Злочина и казне“, али и са Гогољевим

јунацима. Двојнике привиђења које нестаје ауторка проналази и у поетици Хармса и Маљевича. Као посебну тему истраживања у задатом контексту В. Шљивар издваја хазардне игре, аргументованом анализом уписујући В. Казакова у традицију руске књижевности. Своја промишљања и закључке, ауторка поткрепљује пасажима из студија Ј. Лотмана, М. Јампољског, М. Бахтина, М. Хајдегера, В. Бибихина.

- 8. Патафизика смеха Геннадия Гора, *Зборник Матице српске за славистику*, бр. 106, 2024. С. 29–43. ISSN 0352-5007 (WOS-ESCI, SCOPUS) (M22 – 5 б.)**

Тема смеха у контексту лењинградске блокаде представља главну окосницу ове студије В. Шљивар. Елементи комичног су присутни пре свега у моделовању текста, јер они показују последњи покушај леша да остане човек. Истина, како показује В. Шљивар, за разлику од Аристотеловог одређења да је смех карактеристичан само за човека, Гор нуди другачију визију смеха: он је сведочанство деградације разума до безумља које оптерећује већ застрашујућу ситуацију очајања и страха. У безумном смеху који спаја зло и добро, смешно и тужно, тренутно и вечно, појединачно и опште, В. Шљивар види чежњу песника за убијеним духом, тачније, за човеком. Зато ауторка закључује да смех у поезији Гора изазива језу, он је непријатељски, јер њега је породила сама смрт.

- 9. Заболоцкий и Гор: от органики к антиорганике, *Русская литература*, бр. 1, Санкт-Петербург, 2025. С. 205–217. ISSN 0131-6095 (WOS-AHCI, SCOPUS) (M21 – 8 б.)**

Ова студија доноси најдубље интертекстуално и митопоетско промишљање о вези између Н. Заболоцког и Г. Гора. Тему органског и антиорганског В. Шљивар је сместила у контекст идеја старогрчких атомиста, као и филозофских учења Н. Фјодорова, В. Соловјова, В. Вернадског и К. Циолковског. Ауторка истражује утицај „Биосфере“ Вернадског из 1926. и „Монизма Васељене“ Циолковског из 1925. на песнички опус Заболоцког и Гора, проналазећи одјеке размишљања о непосредном утицају космоса на развој Земље и биосфере, о вези савремене живе материје са живом материјом свих претходних епоха, о бесмртности атома и њиховој способности да се регенеришу, о бесмртности материје заснованој на идејама панпсихизма. В. Шљивар проучава одјеке узајамне повезаности уметности и науке с почетка XX века у трагањима Заболоцког и Гора за својствима границе, метаморфозе, природе, смрти, песничке речи. Мотиви флоре, фауне, хидронике су извор промишљања В. Шљивар о антропоцентричном свету, који се испољава кроз језик којим свет природе говори и који разуме лирски субјект, што је карактеристично не само за поезију Заболоцког и Гора него и за њихове савременике Хлебњикова, Веденског и Хармса. Антропоцентрични свет у условима блокаде (свести, речи, физиологије тела) трансформише се у антропофагични свет.

Размишљања В. Шљивар о дијалогу двојице песника воде ка учењу Вернадског о биосфери, које су они усвајали на различите начине. Како нам ауторка предочава, поезија Заболоцког је слика новог света са идејом духовне биосфере самог Гора, у чијем центру је песничка реч – бесмртни орган мишљења природе; поезија Гора, насупрот, оличава крах ових идеја, њихову тоталну блокаду, произашлу из човековог деловања, па стога песник императив живота, који је био у основи духовне биосфере, мења на императив смрти (душе, ума, човека, природе).

10. Отголоски раннего творчества Маяковского в прозе Владимира Казакова, *Новое литературное обозрение*, бр. 195 (5/2025), Москва, 2025. С. 207–217. ISSN 0869-6365 (WOS-АНЦИ, SCOPUS) (M21 – 8 б.)

Утицај раног стваралаштва В. Мајаковског на прозу В. Казакова у фокусу је ове студије. В. Шљивар фиксира и тумачи сличности језичких експеримената превасходно на синтаксичком и семантичком нивоу, с аспекта поступака, знаковитих за стваралаштво оба песника: тмезис, инверзија, лексичко понављање, форсирање несамосталних речи, сложене риме, реализована метафора, али и на структуралном плану који понавља поступке из сликарства. Ауторка истиче и тематску везу, која се уочава у развијању теме града и ствари. На основу први пут објављених архивских материјала, којима ова студија обилује, В. Шљивар показује да је В. Казаков био под утицајем поетике Мајаковског посредно, преко историчара уметности и колекционара авангарде Николаја Харџијева.

11. Эстетический проект Вадима Сидура: десакрализация смерти // *Постконфликтная культура. Проектирование человека во второй половине XX века: Коллективная монография* / под общ. ред. Е. С. Черепановой, Екатеринбург: Кабинетный ученый, 2025. С. 130–149. ISBN 978-5-6046259-2-7 (M13 – 76.)

Студија посвећена вајару Вадиму Сидуру пионирска је на нашој књижевно-уметничкој сцени. У њој се В. Шљивар бави формом Сидурових скулптура које вапе за животом усред искуства насиља и ужаса које је носио у себи Сидур – учесник Другог светског рата. Сидур сам тренутак агресивног чина показује уз помоћ авангардних елемената: бомбе, експлозије, крика, рата, смрти, уништења, технике, судара, али, како показује В. Шљивар, за разлику од историјске авангарде, која у насиљу види неопходност за превазилажење ентропије, Сидурова авангардна скулптура никада не велича агресију. Победа у рату је увек Пирова победа, иронише уметник у гипсаној представи сакатог „Победника /Виктора“ из 1983. године. В. Шљивар овом студијом пружа увид у све фазе Сидуровог стваралаштва, чији је главни принцип победа Ероса над Танатосом.

Прикази:

1. Науци у част. Зборник Матице српске за славистику, бр. 100, Нови Сад: 2021. – 945 с., *Slavica Tergestina*, бр. 29 (2022/II), Trieste, 2022. С. 263–274. ISSN 1592-0291 **(WOS-ESCI, ERIH PLUS) (M25 – 1,5 б.)**
2. Руска авангарда као весник вечности. Корнелија Ичин. Бука руске авангарде, Нови сад: Матица српска, 2022. – 407 с., *Летопис Матице српске*, књ. 511, св. 5, 2023. С. 748–753. ISSN 0025-5939 **(M56 – 0,5 б.)**
3. Кретање песничке свести. Александар Житенев. *Геннадий Айги: поезика черновика*. СПб.: Jaromír Hladík press, 2025. – 270 с., *Зборник Матице српске за славистику*, бр. 106, 2023. С. 399–402. ISSN 0352-5007 **(WOS-ESCI, SCOPUS) (M25 – 1,5 б.)**
4. Ја“ као константа. Казарновский Петр. *«Изображение рая»: Поетика созерцания Леонида Аронсона*. Москва: Новое литературное обозрение, 2025, 752 стр., *Зборник Матице српске за славистику*, бр. 108, 2025. С. 425–428. ISSN 0352-5007 **(WOS-ESCI, SCOPUS) (M25 – 1,5 б.)**

Учешће на научним конференцијама у земљи и иностранству по личном позиву:

1. Воспријатие творчества Ф. М. Достоевского в славянском зарубежье. Институт за славистичка истраживања РАН, Москва. Реферат: «Ф. М. Достоевский – учитель Владимира Казакова» (2021).
2. Питања књижевности у доба пост- и транс-хуманизма. Институт за књижевност и уметност, Београд. Реферат: „Трансформације мртвог тела у поезији Геннадија Гора“ (2022).
3. От андерграунда до акционизма: русский контекст. Филолошки факултет, Београд. Реферат: «Мертвое тело в поэзии Геннадия Гора» (2022).
4. Международный научный семинар к 130-летию В. В. Маяковского. Европейский университет, Санкт-Петербург. Реферат: «Отголоски творчества раннего Маяковского в прозе Владимира Казакова» (2023).
5. Авангард как философия будущего. Европейский университет, Ереван. Реферат: «Блокада авангарда в поэзии Геннадия Гора» (2023).
6. Международная научная конференция «Жизнь и судьба Николая Заболоцкого (1903–1958): К 120-летию со дня рождения». Российская академия наук, Институт русской литературы (Пушкинский дом) РАН, Институт филологии сибирского отделения РАН, Санкт-Петербург. Реферат: «Заболоцкий и Гор: от органики к антиорганике» (2023).
7. Международная конференция «Культурные основания миростроительства: проекты и институты». Филологический факультет, Белградский университет, Институт философии и социальной теории, Университет Белграда. Реферат: «Демистификация границы в ситуации катастрофы: блокадная поэзия Г. Гора» (2023).
8. VI Международная конференция «Опыты чтения: творчество Велимира Хлебникова. Авторский миф и миф об авторе». НИУ ВШЭ Нижний Новгород. Реферат: «Велимир Хлебников – своенравный бог Владимира Казакова» (2024).

9. Международная конференция «Авангард и конец истории». Театр «Вук», Белград. Реферат: «Геннадий Гор: жертвоприношение поэтического слова» (2024).
10. International conference "Transformations of late socialism: the 1980s". Institute of Philosophy and Social Theory, University of Belgrade, Belgrade. Реферат: «Надгробные памятники Вадима Сидура» (2024).
11. Международная научная конференция «Космос и хаос в русском авангарде». Институт философии и социальных наук Белградского университета, Европейский университет в Санкт-Петербурге (ЕУСПБ), Издательский дом «Новое литературное обозрение», Белград. Реферат: «Столкновение хаоса и космоса в авангардной пластике В. Сидура» (2025).
12. Международная научная конференция «41° и европейский авангард». Театр «Вук», Белград. Доклад: «Театральный звукомонтаж Игоря Терентьева» (2025).
13. Международная научная конференция «Грузинский код в русском искусстве», Универзитет „Иване Јавахишвили“ у Тбилисију, Реферат: «Игорь Терентьев – толкователь зауми» (2025).
14. Круглый стол «Геннадий Гор: поэзия и проза», Санкт-Петербург (2025).

ПЕДАГОШКИ РАД

Педагошко искуство др Василиса Шљивар стицала је на Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци (од оснивања Одсека руског и српског језика и књижевности) у периоду од 2014. до 2020. године, где је радила као асистент за руску књижевност и језик (превођење). Почев од 2020. Василиса Шљивар ради у звању асистента, а од 2021. у звању доцента за руску књижевност на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Приступно предавање за стицање наставничког звања доцента „Категорија времени в русской литературе абсурда“ („Категорија времена у руској књижевности апсурда“) одржала је 25. фебруара 2021. године. Др Василиса Шљивар изводи наставу на основним студијама у оквиру предмета Руска књижевност 6, Руска књижевност 7, Руска књижевност 8, Историја руске културе 5, Историја руске културе 6, Руска култура кроз векове 1, Руска култура кроз векове 2, Руски филм XX века, а на мастер студијама води наставу из предмета Кратка прича у руској књижевности XX века и Руска књижевност ужаса. У педагошком раду Василиса Шљивар се посебно истакла подстицањем студената основних и мастер студија за истраживачки рад, захтевним задацима у читању и разумевању књижевног текста, укључивањем студената у међународне студенске научне конференције, као и у преводилачку делатност. Негујући индивидуални рад и несебично преношење знања, др Василиса Шљивар је у многоструком утицала на формирање интересовања и избор тема мастер радова и будућих дисертација, несебично упућујући студенте мастер студија на водеће проучаваоце руске књижевности ван земље. Ово се не односи само на студенте славистике, већ и других студијских група, као и на стране студенте који преко размене похађају програме Филолошког факултета у Београду. Истакнимо и то да др Василиса Шљивар влада успешно и организационим способностима, о чему сведочи

реализација две зимске школе руског језика 2023. и 2024. на Филолошком факултету у Београду за студенте Универзитета у Цириху, као и потписивање више међународних уговора између Универзитета у Бањој Луци и универзитета у Русији (Москви, Нижњем Новгороду, Белгороду). Током 12 година универзитетског рада, од чега 6 на Филолошком факултету у Београду, др Василиса Шљивар је остварила траг и као ментор мастер радова, а оцене студента педагошког рада др Василисе Шљивар крећу се између 4 и 5, у просеку 4,2. Оно што краси педагошки рад др Василисе Шљивар јесте систематичност и ентузијастичка посвећеност студенту, интермедијални приступ и синтетичко промишљање о руским књижевним и културним појавама. Мисао др Василисе Шљивар, често захтевна, увек је позив студентима да преко руске књижевности и културе открију сопствене интелектуалне потенцијале.

СТРУЧНО-ПРОФЕСИОНАЛНИ ДОПРИНОС

Преводи:

Кандидаткиња је објавила више превода непознатих нашој јавности аутора, али је превела на руски језик текстове Љубомира Мицића за руско издање „Барбарогенија децивилизатора“:

1. Казаков В. В., *Грешка живих*, Београд: Логос, 2021. – 216 стр. ISBN 978-86-6040-032-3
2. Приложения к переводу романа Л. Мицича *Варварогений децивилизатор: автобиография, манифесты*. Москва: Гилея, 2021. С. 297–373. ISBN 978-5-87987-129-6
3. Рјасов А., Музичка кутија, *Мостови*, бр. 189–190. Београд, 2021. С. 120–133. ISSN 0350-5525
4. Казаков В. В., *Од главе до звезда*, Београд: Логос, 2022. – 158 стр. ISBN 978-86-6040-045-3
5. Чанцев А., Маркица за реку, *Поља*, бр. 534. Нови Сад, 2022. С. 148–152. ISSN 0032-3578
6. Чанцев А., Сиоран: неподношљивост постојања, *Slavicum Press*, Цирих, 30. X 2022. (<https://dlf.uzh.ch/sites/slavicumpress/2022/10/30/sioran-nepodnosljivost-postojanja-aleksandar-cancev-u-prevodu-vasilise-sljivar/>).
7. Чанцев А., Нож, прозирни зидови, *Мостови*, бр. 191–192. Београд, 2022. С. 55–76. ISSN 0350-6525
8. Чанцев А., Крај без мапе, *Летопис Матице српске*, књ. 510, св. 6. Нови Сад, 2022. С. 907–912. ISSN 0025-5939
9. Чанцев А., Бајке за лаку ноћ. Бајке – 2. За тужне одрасле, *Slavicum Press*, Цирих. 4. и 10. III 2023. (<https://dlf.uzh.ch/sites/slavicumpress/2023/03/04/ba%20ke-za-laku-no%20aleksandar-chantsev-u-prevodu-vasilise-sljivar/>); (<https://dlf.uzh.ch/sites/slavicumpress/2023/03/10/ba%20ke-2-za-tuzhne-odrasle-aleksandar-chantsev-u-prevodu-vasilise-sljivar/>).

10. Казаков В.В., *У част времена*, Београд: Логос, 2024. – 240 стр. ISBN 978-86-6040-068-2
11. Рјасов А. В., *Пустара*, Београд: Логос, 2024. – 244 стр. ISBN 978-86-6040-074-3
12. Рјасов А. В., Три једночинке, *Поља*, бр. 546. Нови Сад, 2024. С. 47–55. ISSN 0032-3578
13. Избор стихова Вадима Сидура из збирке „Најсрећнија јесен“, *Летопис Матице српске*, књ. 516, св. 4, 2025. С. 447–457. ISSN 0025-5939

Менторство:

Кандидаткиња је ментор при изради следећих мастер радова:

1. Ана Цветковић, «Апокалипсис Петербурга в *Поэме без героя* А. А. Ахматовой» (2023).
2. Дајана Кузмановић, «Лице као маска и лице испод маске у стваралаштву Александра Белјајева» (2024).
3. Никола Иричанин, «Шахматные мотивы в поэтике Набокова» (у изради).
4. Јана Дробњаковић, «Категория времени в романе *Школа для дураков* Саша Соколова» (у изради).

ДОПРИНОС АКАДЕМСКОЈ И ШИРОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

Промоције књига, емисије:

1. Промоција књиге Корнелије Ичин „Бука руске авангарде“ у Народној Библиотеци Србије, мај 2023. Разговор с аутором, проф. др Ирином Суботић, др Бојаном Јовићем.
2. Промоција романа Анатолија Рјасова „Пустара“ у галерији „Полет“, 9. Април 2024. Разговор о роману са писцем, проф. др Корнелијом Ичин, издавачем Владимиром Меденицом.
3. „Читање Владимира Казакова“ – разговор са проф. др Корнелијом Ичин о стваралаштву Владимира Казакова у Народној Библиотеци Србије, 18. април 2024.
4. Промоција књиге Корнелије Ичин „Трепери светови Александра Веденског“ у Народној библиотеци Србије, 10. децембар 2024. Разговор с аутором и др Ланом Јекнић.
5. Промоција књиге Владимира Меденице „Анђео са хиљаду очију“ у књижари „Слободни ум“, 17. април 2025.
6. Разговор о Антонену Артоу и театру суровости у емисији „Изокренути свијет“ на Радију Црне Горе, 6. септембар 2025.

Рецензије на радове у научним часописима:

1. „Зборник Матице српске за славистику“ (103/2023; 104/2023; 105/2024; 106/2024; 108/2025);
2. „Књижевна историја“ (184/2024; 186/2026);
3. „Умјетност ријечи“, Загреб;

4. „Croatica Slavica Iadertina“, Задар.

САРАДЊА СА ДРУГИМ ВИСОКОШКОЛСКИМ, НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИМ УСТАНОВАМА, ОДНОСНО УСТАНОВАМА КУЛТУРЕ ИЛИ УМЕТНОСТИ У ЗЕМЉИ И ИНОСТРАНСТВУ

Предавања на страним универзитетима у страним установама културе:

1. «Вадим Сидур: скулптура, графика, слово», Јекатеринбург, Уралски државни универзитет, 30. јануар 2025.
2. Предавање у културном центру у Новој Холандији „Геннадий Гор – блокадне стихи“, Санкт-Петербург, 11. октобар 2025.

Предавања у земљи:

1. Предавање у Дому културе Студентски град на тему „Роман *Злочин и казна* Ф. М. Достојевског“, 1. април 2021.
2. Предавање „Генадиј Гор: блокада песничке речи“ у књижари-антикварници „Слободни ум“ у Београду, 3. октобар 2024.

Зимска школа руског језика и културе за студенте Универзитета у Цириху:

1. Фебруар 2023 (руски језик и култура у трајању од 2 недеље на Филолошком факултету у Београду);
2. Јануар 2024 (руски језик и култура у трајању од 2 недеље на Филолошком факултету у Београду).

ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Након избора у звање доцента 2021. године др Василиса Шљивар објавила је две научне монографије на руском језику у Београду и Санкт-Петербургу (M12 и M11), 11 научних студија, од чега чак 8 у водећим часописима рангираним на престижним међународним листама SCOPUS и Web of Science (четири на ANCI – M21, четири на ESCI – M22), једну студију из категорије M13, један рад из категорије M31, три рада из категорије M25, један рад из категорије M56, што укупно чини 81,5 бод. Учествовала је на 14 међународних научних конференција у земљи и иностранству по личном позиву. Држала је предавања на Универзитету у Јекатеринбургу и у Центру културе „Нова Холандија“ у Санкт-Петербургу. Активно учествује у културном и научном животу Србије и Русије како својим научним остварењима, тако и преводима руских аутора, јавним предавањима, промоцијама књига. Укључена је у међународни научни пројекат Универзитета у Кобеу „Словенско-грузински књижевни код у XX веку“. Поред научног рада, др Василиса Шљивар има богато педагошко и организаторско искуство у остваривању сарадње између универзитета.

Нема сумње да је реч о кандидату изванредних интелектуалних способности, који је препознат у русистичкој научној средини широм света. Публикације у најугледнијим научним часописима, који се највише рангирају на међународним листама најутицајнијих периодичких публикација у области хуманистичких наука, говоре за себе. Констатујемо такође да објављивање прве научне монографије о песнику Генадију Гору у петербуршкој издавачкој кући „Jaromír Hladík press“, познатој по објављивању најутицајније интелектуалне литературе, сведочи о високом месту које заузимају истраживања др Василисе Шљивар.

На основу наведеног, а према приложеној документацији, Комисија је једногласно закључила да др Василиса Шљивар испуњава у потпуности све научне, стручне и педагошке услове предвиђене Законом те са задовољством предлаже Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да **др Василису Шљивар** изабере у звање и на радно место **ванредног професора за ужу научну област Русистика, предмет Руска књижевност** на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

22. децембар 2025.

др Корнелија Ичин, ред. проф.

Филолошког факултета Универзитета у Београду

др Петар Бојанић, научни саветник

Института за филозофију и друштвену теорију Универзитета у Београду

академик Јосип Ужаревић, ред. проф. у пензији

Филозофског факултета Свеучилишта у Загребу